

Laodicea - Nọmbà Kẹta

Kí ni Àwọn Òfin?

Jeff Pippenger

2023-08-30

“A gbòdò mò fún ara wa ohun tí ó jẹ Kristiẹni, ohun tí òtítọ́ jẹ, ohun tí igbàgbò tí a ti gbà jẹ, ohun tí àwọn òfin Bíbélì jẹ—àwọn òfin tí a fi fún wa láti ọ̀dò àṣẹ tí ó ga jùlọ.” The 1888 Materials, 403.

Fún ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ ọ̀dún ni Future for America ti fi hàn pé àwọn ijo méje tí ó wà nínú Ìfihàn kì í ṣe pé wọn sojú itan Ísírẹ̀lì ọ̀de-òní nikan láti àkókò àwọn àpósítélì títí dé ọ̀pin ayé, sùgbón pé àwọn ijo méje náà tún sojú Ísírẹ̀lì àtíjọ́ láti àkókò Mose títí dé fífọ́ Stefanu ní òkúta. Àwọn aṣáájú Adventism kò kọ́ òtítọ́ yí, sùgbón wọn lóye wọn sì ló àwọn ilàna tí n fi òtítọ́ yí múlẹ̀. Jésù n fi ọ̀pin hàn láti ibèrẹ̀, àti pé Ísírẹ̀lì àtíjọ́ n sojú fún Ísírẹ̀lì ọ̀de-òní. Nítorí náà, òtítọ́ kankan tí ó jẹ́ apá kan nínú àwọn àbùdá àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí Ísírẹ̀lì ọ̀de-òní, náà sì wà nínú Ísírẹ̀lì àtíjọ́.

Ṣáájú itàn àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn Millerite, ojúiwòye ibílẹ̀ ti àwọn Kristeni nípa àwọn ijo méje ni pé wọn dúró fún àwọn ijo gidì tí ó wà ní Èṣià Kékeré ní àkókò Johanu. Ojúiwòye ibílẹ̀ náà tún lóye pé imòrán sí àwọn ijo kọ̀kọ̀kan lè tún jẹ́ ọ̀ye gégé bí imòrán pàtó sí onírúurú ijo ní gbogbo itàn Kristeni, àti pèlú pé imòrán kan náà àti àwọn ikilò náà jẹ́ fún àwọn Kristeni kọ̀kọ̀kan. Wọn tún lóye pé àwọn ijo méje náà dúró fún àkókò méje nínú itàn ijo láti àkókò àwọn ọ̀mọ-ẹ̀yìn títí dé ọ̀pin ayé. Àwọn ojúiwòye wònyí ti wà ṣáájú itàn Millerite. Àwọn imòye méréni wònyí nípa àwọn ijo méje tí ó dá ojúiwòye ibílẹ̀ náà sílẹ̀, tí ó ti wà ṣáájú William Miller, ni a sì n dá lé itumọ́ “historicist” ti Bíbélì. Onà itumọ́ yẹn gan-an ni àwọn ángẹ̀lì Ọ̀lórùn mú William Miller gbà.

“Àwọn ijo méje ti Èṣià jẹ́ itàn ijo Kristi nínú àwọn irísí rẹ́ méje, nínú gbogbo yíyipo àti ipadà rẹ́, nínú gbogbo àṣeyọ́rì àti ipónjù rẹ́, láti ojú àwọn àpósítélì títí dé ọ̀pin ayé. Àwọn èdidi méje jẹ́ itàn àwọn iṣe àti irinàjò àwọn agbára àti àwọn ọ̀ba ayé lórí ijo, àti ààbò Ọ̀lórùn fún àwọn èniyàn rẹ́ ní gbogbo àkókò kan náà. Àwọn fèrè méje jẹ́ itàn àwọn idájọ́ àrà ọ̀tọ́ méje, tí ó le gan-an, tí a rán sórí ayé, tàbí ijọba Romu. Àti àwọn àgolo méje jẹ́ àwọn àjàkálẹ̀-àrùn méje ikeyin tí a rán sórí Romu Pápà. Pèlú àwọn wònyí ni ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ iṣẹ̀lẹ̀ miiran wà, tí a hun sínú wọn bí àwọn odò kékeré tí n sà wọ́ inú odò nílá, tí wọn sì n kún odò nílá àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ náà, títí gbogbo rẹ́ fi parí wa sínú òkun ayérayé.”

“Èyí, ní ti èmi, ni ètò àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Johanu nínú iwé Ìfihàn. Àti pé eni tí ó bá fẹ́ lóye iwé yí, gbòdò ní imò pípé nípa àwọn apá miiran ti ọ̀rọ́ Ọ̀lórùn. Àwọn àwòrán àti ọ̀rọ́ àfíwéra tí a ló nínú àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ yí, kì í ṣe pé a ṣàlàyé gbogbo wọn nínú iwé kan náà, sùgbón a gbòdò rí wọn nínú àwọn wòlfi miiran, kí a sì ṣàlàyé wọn nínú àwọn eṣe Ìwé Mímọ́ miiran. Nítorí náà, ó hàn gbangba pé Ọ̀lórùn ti pèsè kí a máa kẹ̀kọ̀ gbogbo rẹ́ lápapọ̀, àní kí a lè ní imò tí ó ṣe kedere nípa apá kan soṣo.” William Miller, Miller’s Lectures, idipò 2, ikẹ̀kọ̀ 12, 178.

Arábinrin White fara mó, ó sì gbéga fún iwòye “historicist” tí Miller ní, sùgbón ó fi imòye tí ó jinlẹ̀ síi kún iwé Ìfihàn ju bí Miller ti rí i lọ, nítorí Miller kò tì mó ibi-mímọ́ gégé bí ó ti rí ní tòótọ́. Ó lóye pé ayé ni ibi-mímọ́ náà. Arábinrin White mò pé nígbà tí Jésù gbé àwọn àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ tí a ṣàpẹ̀rẹ̀

won nínú iwé Ifihàn kalẹ̀, Kristi n ń se bẹ̀ẹ̀ ní isopopò pẹ̀lú isẹ̀ Rẹ̀ gẹ̀gẹ̀ bí Olórí Àlùfàà ọ̀run.

Nígbà tí Johanu yípadà tí ó sì rí Kristi, Ó n rìn láàárín àwọn ọ̀pá-fitílà ní aṣọ̀ àlùfàà, àwọn ọ̀pá-fitílà nàà sì wà ní ibi mímọ̀; nítorí nàà, nínú itàn lẹ̀yìn igòkè-rẹ̀ lọ sí ọ̀run, sùgbón kí Ó tó wọ̀ Ibi Mímọ̀ Jùlọ̀ lọ ní ọ̀dún 1844. Miller kò lè ti lóye itumọ̀ pàtàkì òtítító yí. Bẹ̀ẹ̀ ni Tyndale, Luther tàbí John Wycliffe, tàbí ẹ̀nikẹ̀ni nínú àwọn aṣáájú Itúnṣe igbà àkókò, kí yòò lè ti lóye rẹ̀. Òtítító n tẹ̀ síwájú ní ifihàn rẹ̀, ó n tàn sí i, ó sì tún n tàn sí i tí tí di ojú pípé.

“Ìlànà ìlànà nàà tí Robinson àti Roger Williams fi tokantokan gbéga bẹ̀ẹ̀, pé òtítító n tẹ̀síwájú, àti pé àwọn Kristeni gbòdò máa ṣetan láti gba gbogbo imọ̀lẹ̀ tí ó bá lè tàn láti inú ọ̀rọ̀ mímọ̀ Ọ̀lọ̀run, ni àwọn omo-iran won padanu lójú. Àwọn ijọ̀ Pírótésítànti ti Amèríkà,—àti ti Yúróòpù pẹ̀lú,—tí a ti se ojú-rere fun gidigidi nipa gbígba àwọn ibùkún Itúnṣe, kùnà láti máa tẹ̀síwájú ní ọ̀nà itúnṣe. Bó tilẹ̀ jẹ̀ pé diẹ̀ lára àwọn èniyàn olóòtító dide, láti igbà dé igbà, láti kéde òtítító tuntun àti láti tú aṣiṣe tí a ti fọ̀kàn tán pé silẹ̀, ọ̀pọ̀ èniyàn, bí àwọn Júù ní ojú Kristi tàbí àwọn omo ijọ̀ pòòpù ní àkókò Luther, ní inú-dídùn láti gbàgbọ̀ gẹ̀gẹ̀ bí àwọn baba won ti gbàgbọ̀, àti láti gbé ayé gẹ̀gẹ̀ bí won ti gbé ayé. Nítorí nàà èsìn tún bajẹ̀ sí ifarahàn ode lásán; àwọn aṣiṣe àti àwọn igbàgbọ̀ asán tí a i bá ti so nù bí ijọ̀ bá ti n bá a lọ ní ririn nínú imọ̀lẹ̀ ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run, ni won pa mó, won si fẹ̀ràn won. Báyi ni emi tí Itúnṣe mú wá se n kú didiedidie, tí tí ó fi fẹ̀rẹ̀ jẹ̀ pé àini fun itúnṣe tó pò tó bẹ̀ẹ̀ wà nínú àwọn ijọ̀ Pírótésítànti gẹ̀gẹ̀ bí ó ti wà nínú Ijọ̀ Róòmù ní àkókò Luther. Ayéfé ni ó wà nibẹ̀ kan nàà àti idaamu emi kan nàà, ibowo iru bẹ̀ẹ̀ fun ero èniyàn, àti fifi ekọ̀ èniyàn ropo awon ekọ̀ ọ̀rọ̀ Ọ̀lọ̀run.” The Great Controversy, 297.

Bí a kò bá mọ̀ pé òtítító n tubo han nipase ilosiwaju ni gbogbo itan ayé, nígbà nàà, ó se se gidigidi kí a má lè mọ̀ itumọ̀ imọ̀lẹ̀ tuntun kankan nínú iran ikeyin yi. Nígbà tí èniyàn bá dáwọ̀ oye iru ilosiwaju ti “òtítító” duró, ní aifowoyi ni yoo bere si i gbekere le asa atowodowo, ise asa, àti itonisona èniyàn tí ó ti subu.

Ọ̀nà imúlò tí Miller lò jẹ̀ àmi-ọ̀nà kan tí n sáre koja gbogbo ila asotele, eyi ti n gbé eri idagbasoke otitoto Bibeli kale, otitoto ti o bere pelu awon apositeli. Sibẹ̀, nínú àmi-ọ̀nà tí a sojú rẹ̀ nipase Miller, a rí ibere kan tí ó n beere fun alabaapin rẹ̀ ní opin. Ọ̀pọ̀ jùlọ̀ kò lóye àwọn òtítító wonyi ri, sùgbón kí i se bẹ̀ẹ̀ pẹ̀lú Satani.

Sátáni ti ko otitoto ati itesiwaju re lati igba isotele re ni orun. Nígbà tí ó dé ibi nàà nínú itàn tí àwọn Alátúnṣe bere sí i lóye ní kedere bí a se n kekoo Bibeli, Sátáni se ohun tí ó máa n se ni gbogbo igbà, ó sì mú àwọn afarawé eké wole. Eri itan ise re ti fifi otitoto se afarawé eké fi han pé awon Jesusiti bii Ribera ati Louis de Alcazar doju ilana afarawé eké won ko ni pataki si iwé Ifihan. Ilana itumoto ti a ti ba je, ti a n pe ni “preterism,” bere ni orundun keji ati keta pelu awon asojú pataki meji ti ilana eké nàà. Okan ni Eusebius ti Kesarea (260–339), ati Victorinus ti Pettau (ó kú ni iwon odun 304). Awon mejeeji wonyi, ti won je awon eniyan itan atijo, gbé ilana nàà laruge, ni fifi han pé a ti mú iwé Ifihan se ni akoko Ijoba Róòmù nipase awon eniyan itan bii Nero, obo-oba buburu ti gbogbo eniyan mo.

Ní ọ̀rúndún kọ̀kàndínlógún, John Darby (1800–1882) láti United Kingdom mú ọ̀nà isẹ̀ Sátáni miiran wá, eyi tí a tún fi sinú àwọn àlàyé isalẹ̀ ojú-iwé ti Bíbẹ̀lì ẹ̀sin Tirojanu tí a n pè ní Scofield Reference Bible, eyi tí a ti dá mọ̀ tẹ̀lẹ̀. “Dispensationalism” jẹ̀ ilànà ẹ̀kọ̀-ìjìnlẹ̀ nipa Ọ̀lọ̀run tí ó pín

itàn àti ibáṣepò Ọlórún pèlú aráyé sí àwọn àkókò pátò ọ̀tọ̀ọ̀tọ̀, tàbí ‘dispensations,’ nínú èyí tí Ọlórún ti n ̀ṣàkóso ètò Rẹ̀ ní ọ̀nà oríṣíríṣíí. Mo ṣàkíyèsí èyí ní àkókò yí nítòrí èyí jẹ́ ọ̀kàn nínú àwọn èké tí a mú wọ̀ inú iṣìṣẹ̀ Future for America láti ọ̀wọ̀ àwọn ohùn láti agbègbè kan náà níbi tí Darby ti tan àwọn èrò Sátàní rẹ̀ ká. Àwọn èrò Darby tí ó kọ̀lu Future for America ni a bá wọ̀ pọ̀ pèlú ìmòye iṣìṣẹ̀ tí a n pè ní “woke” ti òní, èyí tí ó n gbé irú idàrúdapò àìní-ọ̀ba kan náà tí French Revolution sojú ga, àti iwà àìlọ̀fin nípa ibálòpò kan náà tí Sodomu àti Gomorra sojú.

Lónìí àwọn onímò-òye èsìn ti Adventism òde-òní n lo ètò kan ti pín yà àwọn òtítọ̀ inú Bíbẹ̀lì, tí ó dá lórí ilàna méjì-fà fún itumò Bíbẹ̀lì, tí wọn fi n ̀ṣìṣẹ̀ láti ba Bíbẹ̀lì àti Èmí Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ jẹ́, kí wọn sì sẹ̀ wọn. Wọn n pín àwọn èniyàn sí méjì: àwọn amòye ní àwọn èdè Bíbẹ̀lì, tàbí àwọn amòye ní itàn Bíbẹ̀lì. Nípa bẹ̀, àwọn onímò-òye èsìn ti Adventism lónìí n darí ọ̀kàn àwọn Adventist ti Laodicea, yálá nípa tùmò Ọ̀rò Ọlórún gégé bí ìmò itàn èniyàn tí ó ṣubú, tàbí gégé bí ìmò èdè èniyàn tí ó ṣubú. Àwọn ifarahàn aṣìṣe òde-òní wònyí, tí a ti máa n lò ní ọ̀pọ̀ igbà láti kọ̀lu ihìn-iṣẹ̀ tí o n ka nísinsin yí, ni a ó tún ṣe àlàyé sí i nínú àwọn àpilẹ̀kọ̀ wònyí nígbà tí a bá n ronú lórí àpẹ̀rẹ̀ àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ ti Ìyíká Faranse. Satani wà láàyè, ó sì mò pé àkókò rẹ̀ kù diẹ̀. Ọ̀fin ikeyin nínú àwọn ọ̀fin Miller, èyí tí í ṣe nọ̀mbà mérénlá, parí pèlú àròrò yí.

“Èkọ̀ nípa iwà-Ọlórún tí a n kọ̀ ní àwọn ilé-ẹ̀kọ̀ wa ni a máa n gbé kalẹ̀ lórí irú igbàgbọ̀ ẹ̀ka-èsìn kan nígbà gbogbo. Ó lè yẹ láti mú ọ̀kàn tí kò tii ní àkúnya kankan, kí a sì fi irú èyí yí tẹ̀ ẹ̀ mọ̀lẹ̀, ṣùgbọ̀n yóò máa parí ní iwà-kíkòríira èsìn ní gbogbo igbà. Ọ̀kàn tí ó ní òmìnira kí yóò ní itẹ̀lórún pèlú àwọn iwòye ti àwọn èlòmíràn láéláé. Bí èmi bá jẹ́ olùkọ̀ àwọn ọ̀dọ̀ ní ẹ̀kọ̀ iwà-Ọlórún, èmi yóò kọ̀kọ̀ mọ̀ agbára imúye àti ọ̀kàn wọn. Bí wọn bá dára, èmi yóò jẹ́ kí wọn kọ̀ Bíbẹ̀lì fún ara wọn, kí n sì rán wọn jáde ní òmìnira láti ṣe ayé ní rere. Ṣùgbọ̀n bí wọn kò bá ní ọ̀kàn, èmi yóò fi ọ̀kàn èlòmíràn tẹ̀ wọn mọ̀lẹ̀, kí n kọ̀ ‘akíkanjú-èsìn’ sí iwájú orí wọn, kí n sì rán wọn jáde gégé bí ẹ̀rú!” William Miller, Miller’s Works, volume 1, 24.

Ní àsikò diẹ̀ lẹ́yìn tí Jòhànu Onífihàn gbé ayé, àti ní ọ̀jọ̀ Itúnṣe Ìjọ̀, Sátàní n ̀ṣìṣẹ̀ gidigidi láti mú àwọn ọ̀nà èké ti isọ̀tẹ̀lẹ̀ jáde kí ó lè da itúpàlẹ̀ Bíbẹ̀lì tòótọ̀ rú, kí ó sì pa á run. Ohun tí a máa n ṣàifiyèsí nígbà míi nínú àwọn òtítọ̀ itàn wònyí ni pé gbogbo àwọn ọ̀nà Sátàní wònyí ni a dojú kọ̀ tààràtá sí kí í ṣe iwé mìíràn bí kò ṣe iwé Ìfihàn. Èyí ni kókó ọ̀rò ti ọ̀kọ̀ọ̀kan àwọn olùgbéga idàrúdapò ti Sátàní wònyí. Iwé Ìfihàn ni igbà gbogbo ti jẹ́ ibi ifojúsùn Sátàní. Sátàní mò pé iwé Ìfihàn ni iwé tí ó gbódò jagun sí. Nígbà tí a bá mọ̀ òtítọ̀ yí, nígbà náà ni a lè tún mọ̀ òtítọ̀ mìíràn tí a kò rí, èyí tí òtítọ̀ pàtàkì mìíràn ti ṣókùnkùn bo.

Ọ̀nà èké tí àwọn Jesuit lò ni a pète láti dí òye tí ó ṣe kedere mọ̀lẹ̀ pé pòòpù ti Ìjọ̀ Roman ni aṣòdisí-Kírísítì nínú àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ Bíbẹ̀lì. Gbogbo onítúnṣe Pùrótésítàntì, kọ̀ọ̀kan wọn, wá mọ̀, wọn sì dá òtítọ̀ yí mọ̀. Nítòrí náà, nígbà tí a ti gbé itàn tòótọ̀ àwọn ọ̀kùnrin bíi Ribera àti Louis de Alcazar kalẹ̀ ní gbangba ní igbà àtijọ̀ nípasẹ̀ ọ̀rò àti itẹ̀jádé, a lo itàn àwọn ọ̀kùnrin bíi Ribera àti Louis de Alcazar fún ète fifi àwọn isapá Sátàní hàn láti dí òye tí ó tọ̀ nípa “ọ̀kùnrin èṣẹ̀” mọ̀lẹ̀. Àwọn ẹ̀rì tí a kọ̀ sílẹ̀ tàbí tí a so ní ẹ̀nu, tí n tú ète isàfilọ̀lẹ̀ àwọn ọ̀nà Sátàní wònyí síta, jẹ́ òtítọ̀ tó fi mọ̀ ibi tí wọn dé; ṣùgbọ̀n Sátàní n ̀gbiyànjú láti bo ju àwọn ẹ̀rì Bíbẹ̀lì nikan tí n fi hàn pé pòòpù ti Rome ni aṣòdisí-Kírísítì.

Àwọn òtítọ̀ kan wà nínú iwé Ìṣipayá tí a ti bo mọ̀lẹ̀ pèlú idàrúdapò tí àwọn ètò èké wònyí ti itumò Bíbẹ̀lì mú wá, èyí tí ó wà ní òde kúrò nínú kókó-ọ̀rò ẹ̀ni náà tí nọ̀nbà rẹ̀ jẹ́ mẹ̀fà, mẹ̀fà, mẹ̀fà. Ọ̀kàn

nínú àwọn òtító wònyí dájúdájú ni òtító tí a sojú fún nígbà tí a bá lóye àwọn ijo méje náà nínú idàgbàsókè wọn tí ó péye jùlò. Àwọn òtító wà láàárín àwọn ijo méje náà tí n sòrò tààrà sí itàn tí ó bèrè lójó ketàlá, oṣù Kẹsàn-án, ọdún 2001 tí ó sì parí nínú isòro òfin Ojò Àìkú. Sátàni ti n wá ọ̀nà láti jẹ́ kí imọ̀lẹ̀ yíi wà ní isinkú, ó sì dá àwọn ọ̀nà ilà̀nà Sàtànì sílẹ̀ láti bo ọ̀pọ̀lọ̀pọ̀ iyebíye òtító tí ó wà nínú iwé Ìṣípáyá mọ̀lẹ̀, kí í ẹ̀ ḡ idánimò pòòpù Róòmù gégé bí aṣòdì sí Kristi nikan.

Kí a tó sí “òkùnrin ẹ̀ṣẹ̀” payá ní ọdún 538, àwọn ọkùnrin bíi Eusebius àti Victorinus koḷu iwé Ìfihàn ní igbiyànjú láti fi bo idide agbára páápà. Nígbà miiran nínú itàn, Kristi mú ilé́rì Rẹ̀ ẹ̀ ẹ̀ sí Tiatira, ó sì mú irawò òwúrò ti itúnṣe jáde wá (Wycliffe), Sàtànì sì léyìn náà mú àwọn èniyàn olókíkí méjì jáde nínú itàn láti ẹ̀ agbàterù àti láti tẹ̀sìwájú nínú iṣẹ̀ sàtànì rẹ̀. Ogun gígùn tí ó ti pé lóri idàgbàsókè òtító, tí ó dé ibi gíga rẹ̀ nígbà tí a bá tú aṣírì iwé Ìfihàn sílẹ̀, (kí àkókò àyè idánwò tó parí) ní imọ̀lẹ̀ láti inú àwọn ijo méje tí Miller kò mò rí, bèẹ̀ ni Sister White náà kò mò ọ̀; ṣùgbón a lè fi hàn ní rọ̀rùn pé Miller àti Èmí Àṣọ̀tẹ̀lẹ̀ méjèjì n gbé imọ̀lẹ̀ tuntun náà ró, nítorí imọ̀lẹ̀ tuntun kí í tako imọ̀lẹ̀ àtijó.

“Ó jẹ́ òtító pé a ní òtító náà, a sì gbòdò fi ifaradà tí kò yẹ̀ ṣinṣin di mọ̀ àwọn ipò tí a kò lè mi; ṣùgbón a kò gbòdò fi ojú àniyàn wo imọ̀lẹ̀ tuntun kankan tí Olórùn bá rán, kí a sì wí pé, Ní tòótó, a kò lè rí i pé a nílò imọ̀lẹ̀ miiran ju òtító àtijó tí a ti gbà títi di báyií, tí a sì ti fidí múlẹ̀ nínú rẹ̀. Níwọn igbà tí a bá di ipò yíi mú, ẹ̀rì ti Elé́rì Òtító n mú ibáwí rẹ̀ wá sí ọ̀ràn wa pé, ‘Ìwo kò sì mò pé aláiláàánú ni iwo, àti aláinínú-dídùn, àti talákà, àti afojú, àti ihòhò.’ Àwọn tí n rò pé ọ̀lórò ni àwọn, tí wọn sì ti pò sí i ní ọ̀rò, tí wọn kò sì nílò ohunkóhun, wà nínú ipò ifojú ní ti ipò gidi wọn níwájú Olórùn, wọn kò sì mò ọ̀.” Review and Herald, August 7, 1894.

Ìdánwò àkókò fún imọ̀lẹ̀ tuntun ni bóyá ó tako òtító tí a ti fidí múlẹ̀, àti bóyá ó n gbé àwọn òtító ipilẹ̀ ró.

“Nígbà tí agbára Olórùn bá jẹ́rì nípa ohun tí í ẹ̀ òtító, òtító náà gbòdò dúró títi lácé gégé bí òtító. Kò yẹ́ kí a gba àwọn ifojúsùn tí a dá léyìn náà wólé, tí wọn lòdì sí imọ̀lẹ̀ tí Olórùn ti fi fún wa. Àwọn èniyàn yòò dide pèlú àwọn itumò Ìwé Mímọ̀ tí í ẹ̀ òtító lójú wọn, ṣùgbón tí kí í ẹ̀ òtító. Òtító fún àkókò yíi, Olórùn ti fi fún wa gégé bí ipilẹ̀ igbàgbọ̀ wa. Òun tikára Rẹ̀ ni ó ti kọ̀ wa ohun tí í ẹ̀ òtító. Èni kan yòò dide, léyìn náà ẹ̀lómíràn pèlú imọ̀lẹ̀ tuntun tí ó tako imọ̀lẹ̀ tí Olórùn ti fi fún wa lábé ifihàn Èmí Mímọ̀ Rẹ̀.” Selected Messages, iwé 1, 162.

Sátànì ti fi iwé Ìfihàn ẹ̀ ibi afojúsùn ikọ̀lù rẹ̀ láti igbà tí Jòhánù ti kọ̀ àwọn iránsẹ̀ tí ó wà nínú rẹ̀ sílẹ̀. Jèsù wí pé:

Ṣùgbón alábùkún ni ojú yín, nítorí wọn n ríran; àti etí yín, nítorí wọn n gbó. Nítorí lóòótó ni mo wí fún yín pé, ọ̀pọ̀ wòlù àti àwọn olódodo ti fẹ́ láti rí àwọn nḡkan wònyí tí ẹ̀yìn rí, ṣùgbón wọn kò rí wọn; àti láti gbó àwọn nḡkan wònyí tí ẹ̀yìn n gbó, ṣùgbón wọn kò gbó wọn. Matteu 13:16, 17.

Ìbùkún tí a so mọ̀ rírì àti gbígbọ̀ ni ibùkún imọ̀lára ọ̀rò Ìfihàn Jesu Kristi. Nígbà tí Johanu dúró gégé bí aṣojú àwọn tí ó wà ní “ojó ikẹyìn” tí wọn rí tí wọn sì gbó ọ̀rò náà, ó dojùbolẹ̀ láti jòsin angeli Gabrieli, ẹ̀ni tí ó sì tètè sọ fún Johanu pé kó má ẹ̀ bèẹ̀.

Èmi Jòhànù sì rí ǹnkan ẁnyí, mo sì gb̀ ẁ. Nígbà tí mo sì ti gb̀, tí mo sì ti rí ẁ, mo dojúbolè láti jòsìn níwájú esè àngèlì tí ó fi ǹnkan ẁnyí hàn mí. Nígbà náà ni ó wí fún mi pé, Má se beè rárá: nítorí èmi jé èlègbè-işè re, àti ti àwọn arákunrin re àwọn wòlì, àti ti àwọn tí n pa ọ̀rò iwé yí m̀: jòsìn fún Ọ̀lòrun. Ìfihàn 22:8, 9.

Gábírìlèlì àti Jòhànù jé èdà tí a dá, tí ó yè kí ẁn máa sin Èlédàà ǹkan. Ọ̀pò wòlìlì àti àwọn olódodo èniyàn, pèlú àwọn àngèlì, ti fèràn gidigidi láti “rí” àti “gb̀” irántí Èkún Àárín Ọ̀gànjó nígbà tí a bá tún un sọ ní ọ̀pin ayé.

“Kristi sọ pé, ‘Alábùkún ni ojú yín, nítorí ẁn ríran; àti etí yín, nítorí ẁn gb̀ran. Nítorí lóòótò ni mo sọ fún yín pé, ọ̀pò wòlìlì àti àwọn olódodo ti fè láti rí àwọn ǹnkan ẁnyí tí èyin n rí, ş̀gb̀ ẁn kò rí ẁ; àti láti gb̀ àwọn ǹnkan ẁnyí tí èyin n gb̀, ş̀gb̀ ẁn kò gb̀ ẁ’ [Mátíù 13:16, 17]. Alábùkún ni àwọn ojú tí ó rí àwọn ǹnkan tí a rí ní ọ̀dún 1843 àti 1844.”

“A ti fi iránşè náà hàn. Kò sì yè kí idádúró kankan wà nínú títún iránşè náà sọ, nítorí àwọn àmi àkókò n şè; işè ikeyin gb̀dò şè tán. İşè nlá kan ni a ọ̀ò şè ní àkókò kúkú. Láipé, nípa ipinnu Ọ̀lòrun, a ọ̀ò fi iránşè kan hàn tí yòò di igbe nlá. Nígbà náà ni Dánièlì yòò dúró ní ọ̀pò tirè, láti fi èrì re hàn.” Manuscript Releases, volume 21, 437.

Ohun tí àwọn olódodo èniyàn (Johanu) àti àwọn èlègbè iránşè ẁn (àwọn àngèlì) n fè láti rí ni imúşè ikeyin ti Ìkígbe Àárín Ọ̀ru ní ọ̀pin Adventism, nígbà tí a ó fi ọ̀go Ọ̀lòrun tan imòlè sí ayé. Ìfarahàn agbára ikeyin náà nínú ọ̀jò ọ̀pin ni a mú wá nípasè ş̀şì ìfihàn Jèsù Kristi tí a ti fi èdidì d̀.

Nípa igbàlè yí ni àwọn wòlìlì şè iwádìlì tí ẁn sì wá a gidigidi, àwọn tí ẁn sòtèlè nípa oore-ọ̀fè tí yòò tò yín wá: ẁn n şàwá rí igbà wo, tàbí irú igbà wo ni Èmí Kristi tí ó wà nínú ẁn n t̀ka sí, nígbà tí ó ti n jèrì şáájú nípa àwọn ìjyà Kristi, àti ọ̀go tí yòò t̀lé e. A sì fi hàn ẁn pé, kí í şè fún ara ẁ, bí kò şè fún wa ni ẁn n şè işè iránşè nínú àwọn ǹnkan ẁnyí, èyi tí a ti sọ fún yín nísinsin yí láti ọ̀dò àwọn tí ẁn ti wáàsù ihin rere fún yín pèlú Èmí Mímò tí a rán sòkalè láti ọ̀run; àwọn ǹnkan ẁnyí ni àwọn àngèlì n fè láti wo inú ẁ. Nítorí náà, è di ègbè-ìgbàradì ọ̀kàn yín mú, è máa şóra, kí è sì ní irètí pípè sí oore-ọ̀fè tí a ó mú tò yín wá ní ìfihàn Jesu Kristi. 1 Peteru 1:10–13.

Àwọn wòlìlì, àwọn olódodo èniyàn àti àwọn àngèlì ti fè láti wà láàyè ní àkókò tí a ọ̀ò tú “oore-ọ̀fè” tàbí agbára Ọ̀lòrun jáde nígbà imúşè ikeyin Ìkéde Ọ̀gànjó. “Oore-ọ̀fè” náà, tí í şè agbára işèdà Ọ̀lòrun, ni a mú wá fún àwọn èniyàn nígbà tí a şì Ìfihàn Jèsù Kristi sílè. Satani mò pé ọ̀nà láti gbè agbára işèdà Ọ̀lòrun dé ọ̀dò àwọn èniyàn Rè ni a n şè nípasè iránşè tí a şì sílè nínú iwé Ìfihàn, nítorí náà ó ti jé isapá re tó ga jù lọ láti dá imòlè tí ó wà nínú iwé Ìfihàn rú, láti dèná á, àti láti bo ó m̀lè. Imòlè náà kí í şè idánimò ọ̀kunrin esè ǹkan, nítorí ọ̀títò náà ni gbogbo àwọn alátúnşè Pùròtèsítàntì ti fi èrì re hàn ní kíkún ní ọ̀pò ọ̀rúndún sèyin.

Mo wà nínú Èmí ní ọ̀jò Olúwa, mo sì gb̀ lèyin mi ohùn nlá kan, bí ti ipè, tí n wí pé, Èmi ni Alfa àti Omega, èni àkókò àti èni ikeyin: ohun tí iwò bá sì rí, kọ ọ̀ sínú iwé kan, kí o sì rán an sí àwọn ijò méje tí ó wà ní Àsía; sí Efesu, àti sí Simírná, àti sí Pègámù, àti sí Tiatira, àti sí Sardi, àti sí Filadelfia, àti sí Laodíkea. Mo sì yí padà láti rí ohùn tí ó bá mi sòrò. Nígbà tí mo sì yí padà, mo rí ọ̀pá fitilà wúra méje; àti láárín àwọn ọ̀pá fitilà méje náà ni èni kan tí ó dàbí Ọ̀mọ

èniyàn, tí a fi aṣọ gígùn dé eṣẹ̀ wọ̀, tí a sì fi àmùrè wúrà di í ní àyà. Orí rẹ̀ àti irun orí rẹ̀ funfun bí irun àgùntàn, wọn sì funfun bí yinyin; ojú rẹ̀ sì dàbí ọwọ̀ iná; eṣẹ̀ rẹ̀ sì dàbí idẹ̀ dídán, bí ẹ̀ni pé a ti sun wọn nínú iléru; ohùn rẹ̀ sì dàbí ariwo omi púpọ̀. Ó sì ní iràwọ̀ méje ní ọwọ̀ ọ̀tún rẹ̀: idà mímu méji olójú sì ti ẹnu rẹ̀ jáde: ojú rẹ̀ sì dàbí oòrùn tí n tòn nínú agbára rẹ̀. Nígbà tí mo sì rí i, mo ṣubú lulẹ̀ ní eṣẹ̀ rẹ̀ bí òkú. Ó sì gbé ọwọ̀ ọ̀tún rẹ̀ lé mi, ó ní fún mi pé, Má bẹ̀rù; ẹ̀mi ni ẹ̀ni àkókó àti ẹ̀ni ikeyin: ẹ̀mi ni ẹ̀ni tí n bẹ̀ láàyè, tí ó sì ti kú; sì kíyèsí i, mo wà láàyè tí tí láé, Àmín; mo sì ní àwọn kókóro ọ̀run àpáadi àti ikú. Kọ̀ àwọn nṅkan tí iwọ̀ ti rí, àti àwọn nṅkan tí ó wà, àti àwọn nṅkan tí yóò wáyé lẹyin èyí. Ìfihàn 1:10–19.

Nígbà tí Adventism n gbé ọ̀nà itumọ̀ àṣotélẹ̀ “historicist” ga, wọn mò pé gbogbo àwọn ijo inú Ìfihàn orí kejì àti kẹta tún ara wọn hàn nínú ijo ikeyin. Lábẹ̀ ibànújẹ̀, ní ọ̀pin ọ̀rúndún kọ̀kàndínlógún, Satani ti bẹ̀rẹ̀ sí í pa ojú Adventism dé sí ọ̀nà mímu náà, sí ààbò rẹ̀, àti sí iṣe rẹ̀ gégé bí apá pàtàkì nínú ojúṣe wọn gégé bí “àwọn oluṣọ̀ idógó àwọn ọ̀tító nílá ti àṣotélẹ̀.” Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé a n fi ọ̀nà itumọ̀ náà sílẹ̀ ní Adventism, àwọn kan sì wà tí wọn n lo ọ̀nà mímu náà. A n lo iwé náà, *Story of the Seer of Patmos*, gégé bí ẹ̀lẹ̀rìí sí ọ̀tító náà pé lílo gbogbo àwọn ijo náà sí itàn Laodicea jẹ̀ iṣàmúlò àṣotélẹ̀ tí ó bófin mu. Àwọn èyí tí ó tẹ̀lẹ̀ yìi jẹ̀ àyọkà láti inú iwé náà tí n fi kókó ọ̀rọ̀ tí mo n tọka sí hàn.

“A gbọ̀dọ̀ rántí pé, gégé bí iríri Éfésù, Smínà, àti Pégámù yóò ṣe tún ara wọn hàn nínú ijo ikeyin kí ipadàbò kejì Kristi tó dé, bẹ̀e náà ni itàn Tiatíra yóò ní àfihàn àbájade rẹ̀ nínú iran ikeyin.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 69.

Haskell tọka sí i ní ọ̀nà tí ó tọ̀ pé iríri àwọn ijo méréni àkókó ni a tún ṣe, tàbí gégé bí ó ti wí pé, “yóò ní ẹ̀lẹgbẹ̀ rẹ̀ nínú iran ikeyin.”

“Ó lo idánwò náà, ṣùgbọ̀n gbogbo rẹ̀ n tọka sí ọ̀dún 1843 gégé bí àkókò tí ayé gbọ̀dọ̀ gba Olùgbàlà rẹ̀. Ipò àwọn èniyàn ní àkókò àkókó ibò wá Kristi ni a tún n ṣe nísinsin yìi.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 75.

Haskell n sọ̀rọ̀ nípa bí William Miller ṣe dá 1843 mò gégé bí igbà Wíwá Kejì Kristi, ó sì fi hàn pé àwọn ipò tí ó bá ibòwò àkókó mu ni a tún ṣe ní àṣikò àwọn Millerite. Haskell tọ̀, arábinrin White sì fidí rẹ̀ múlẹ̀ pé Miller fúnra rẹ̀ ni a ṣojú rẹ̀ nípasẹ̀ Johanu Oníbatiste.

“Gégé bí Johanu Oníbatisí ti kede ibò wá àkókó Jesu, tí ó sì pèsè ọ̀nà sílẹ̀ fún ibò wá Rẹ̀, bẹ̀e náà ni William Miller àti àwọn tí wọn darapọ̀ mó ọ̀n ti kede ibò wá kejì Omo Ọlọ̀run.” *Early Writings*, 229.

Haskell tún mò pé ní àkókò itàn Pégámọ̀, (ijo kẹta tí n ṣàpẹ̀rẹ̀ àdálù ẹ̀sin Kristeni pẹ̀lú ibòriṣà), itàn Sádìsì, ijo karùn-ún, tún ṣẹ̀lẹ̀.

“Àkókò kan wà nínú itàn Pégámọ̀, nígbà tí ẹ̀sin Kristeni rò pé ibòriṣà ti kú; ṣùgbọ̀n ní tòótó, ẹ̀sin tí ó dà bí ẹ̀ni pé a ti ṣẹgun rẹ̀, ni ó ti ṣẹgun. Ibòriṣà, lẹyin tí a ti ṣe iribomi fún un, wọ inú ijo. Ní ojọ Sádìsì ni a tún itàn yìi ṣe.” Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 75, 76.

Sádìsì ni ijo Itúnṣe tí jí, tí ó sì dide láti ṣàtakò sí àwọn èké àtanisọ̀nà Sátàni ti ipò pòòpù, ṣùgbọ̀n kí iṣe wọn tó parí, wọn ti bẹ̀rẹ̀ sí í padà sí Ròòmù. Wọn rò bí ijo Pégámọ̀ ṣe rò pé ẹ̀kọ̀-pòòpù ti kú, ṣùgbọ̀n ní ti gidì, ó sì wà láàyè. Haskell pẹ̀lú fi hàn pé lóri ijo iyókù ni “àwọn imọ̀lẹ̀ ikójopọ̀ láti inú

gbogbo àwọn ìgbà àtìjọ” tí n tòn.

“Lórí ijọ ikeyìn yì—àwọn iyókù náà—ni imólẹ̀ tí a tí kó jọ láti inú gbogbo ìran àtìjọ n tòn.”
Stephen N. Haskell, *Story of the Seer of Patmos*, 69.

Mi ò sọ pé Haskell mò pé ìtàn ilosiwájú tí a sàfihàn nípasẹ̀ àwọn ijọ méje, ni a tún mú sẹ̀ ní inú ìtàn Ísírẹ̀lì àtìjọ, sùgbón dájúdájú ó gbé òtító náà ró nígbà tí ó kọ pé “àwọn imólẹ̀ tí a kó jọ láti inú gbogbo àwọn ayé ìgbà àtìjọ” ni n “tòn” sí “ijọ ikeyìn.” Ísírẹ̀lì àtìjọ wà nínú “àwọn imólẹ̀” “àwọn ayé ìgbà àtìjọ.” Bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó gbé àwọn ilànà tí ó sẹ̀ pàtàkì kalẹ̀ fún imòye àpẹẹrẹ̀ àwọn ijọ méje nínú ìtàn Ísírẹ̀lì àtìjọ, èmi kò dá mi lójú bí imò rẹ̀ sẹ̀ jinlẹ̀ tó nípa àwọn ifarajo tí a sàfihàn nínú àwọn àmì wònyẹn. Mo tún dá mi lójú pé kò mọ̀ apá kan tí ó sẹ̀ pàtàkì jùlọ̀ nínú àwọn ìtàn tí àwọn ijọ méje sàfihàn, apá kan tí a n tó sí.

A ó sọ òtító yì ní àpilẹ̀kọ wa tí ó kàn.